

UNIVERSITETET I OSLO

Norges forskningsråd
v/Eystein Kallhovde og Hans M. Borchgrevink
Boks 2700 St. Hanshaugen
0131 Oslo

Organisasjons- og personalavdelingen

Postboks 1071 Blindern
0316 Oslo

Telefon: 22 85 63 81

Telefaks: 22 85 62 50

E-post: postmottak@admin.uio.no

Nettadresse: www.admin.uio.no/opa

Dato: 29-11-2007

Deres ref.: 200509723, prosjektnr. 179197

Vår ref.: 05/8536 OPA/SAST, prosjektnr. 142753

ERA-MORE NORGE – STØTTE TIL ETABLERING AV ET INFORMASJONSSENTER FOR FORSKERMOBILITET VED UNIVERSITETET I OSLO

SLUTTRAPPORT

Som skissert i Universitetet i Oslos søknad om midler av 06-12-2005 har institusjonen valgt å følge opp ERA-MORE Norge gjennom prosjektet *Internasjonal forskning i fokus – Styrking av UiOs mottakstjenester for utenlandske forskere (ifif)*. Ifif-prosjektet er imidlertid også et ledd i UiOs oppfølging av Forskningsmeldingen og egen strategiske plan for 2005-2009. Prosjektets mandat er derfor mer omfattende enn å etablere et informasjonscenter for forskermobilitet¹. Erfaringen med prosjektarbeidet så langt har dessuten vist at et informasjonscenter for forskermobilitet kun kan fungere optimalt dersom det inngår i et helhetlig og godt forankret konsept for den administrativ-praktiske håndteringen av forskermobilitet ved UiO.

Ifif-prosjektet nærmer seg slutten av sin første fase som har hatt fokus på følgende aktiviteter:

1. Kartlegging av eksisterende mottaksordning for utenlandske forskere, involverte aktørers utfordringer og behov, det politiske og strategiske felt rundt prosjektets oppmerksomhets-område og mulige rollemodeller for en mer integrert og profesjonell organisering av mottakstjenester for utenlandske forskere.
2. Fasilitering av utviklingsprosesser i form av nettverksbygging, workshops og seminarer for å generere interesse, kunnskap, idéer, samarbeid og en felles verdiplattform og eierskapsfølelse blant vertskapsaktørene.
3. Presentasjon av status quo og alternative løsningsscenarier med tilhørende konsekvensanalyse i en rapport som beslutningsgrunnlag for avgjørende myndighet.

¹ Internasjonal utlysning av vitenskapelige stillinger ble imidlertid oppnådd gjennom et særskilt prosjekt. UiO har nå en egen engelskspråklig webportal for stillingsutlysninger, jf. <http://www.admin.uio.no/opa/ledige-stillinger/english>. Siden januar 2006 blir alle engelskspråklige utlysninger av vitenskapelige stillinger rutinemessig lastet opp til *The European Researcher's Mobility Portal*, <http://ec.europa.eu/eracareers>.

I disse dager legges det siste hånd om rapporten som presenterer arbeidet i prosjektfase 1 og som legger fram anbefalinger for det videre arbeidet i prosjektfase 2. Behandlingen av rapporten, som forventes å skje rundt nyttår, vil avgjøre i hvilket omfang og innenfor hvilke tidsrammer foreslåtte tiltak skal settes i verk. Selv om implementeringen av et helhetlig mottakskonsept i hovedsak er lagt til fase 2 av ifif-prosjektet, er det allerede i fase 1 initiert flere prosesser som har påvirket dagens mottak av utenlandske forskere ved UiO på en positiv måte og som har lagt spiren til framtidige, mer omfattende tiltak:

1. Helpdesk

Det er opprettet en helpdesk for vertskapsaktører og utenlandske forskere som besvarer spørsmål og gir veiledning og assistanse i praktisk-administrative forhold. Helpdesken kan nås pr e-post (researcher-helpdesk@uio.no, host-helpdesk@uio.no) og telefon (22844229) samt oppsøkes personlig (Administrasjonsbygning 6. etasje rom 633). På grunn av kapasitetsbegrensninger i sentraladministrasjonen markedsføres helpdesken foreløpig kun overfor vertskapsaktører. På UiOs nettsider bes utenlandske forskere ta kontakt med enheten som de er/har tenkt å knytte seg til, for utdypende informasjon av praktisk-administrativ art. Samtidig er det slik at henvendelser som kommer fra utenlandske forskere til helpdesken, enten direkte eller via vertsenheten, blir besvart.

For prosjektfase 2 foreslås det å bygge ut helpdesken til en omfattende kompetanseenhet for forskermobilitet som yter en rekke fellestjenester (f.eks. informasjon, veiledning, fasilitering av nettverk, opplæring) og koordinerer og kvalitetssikrer implementerings- og videreutviklingsprosesser på dette feltet.

2. Informasjon på nettet

Følgende nettsted er blitt kvalitetssikret og delvis restrukturert og betydelig utvidet:

- **International Researchers** (<http://www.uio.no/english/research/guests>): Engelskspråklig informasjon rettet mot utenlandske forskere om praktisk-administrative forhold ved inngående forskermobilitet.
- **Vertskapshåndbok** (http://www.uio.no/for_ansatte/gjesteforskere): Norskspråklig informasjon rettet mot vertskapsaktører for utenlandske forskere ved UiO.
- **Utenlandsopphold** (<http://www.uio.no/opa/ps/utland>): Norskspråklig informasjon rettet mot forskere ved UiO som planlegger å reise ut (vil bli oversatt til engelsk i forbindelse med det pågående prosjektet *Nye websider for ansatte*).

Disse nettstedene er under løpende forbedring og utvidelse. Arbeidet koordineres med tangerende webprosjekter og er foreslått intensivert i prosjektfase 2.

3. Nettverk

- Det er etablert et nettverk blant administrative vertskapsaktører ved UiO hvor en e-post-liste (host-network@admin.uio.no) fungerer som en nyttig kontaktkanal og en effektiv informasjonsspreder blant et økende antall interesserte personer (administrative ledere, forskningskoordinatorer, personalkonsulenter, vertskapsaktører med førstelinjeansvar overfor utenlandske forskere, lønnsbehandlere m.m.; nettverket omfatter pr november 2007 51 personer).

- Etter ERA-MORE-konferansen i Spania mars 2007 etablerte de tre deltakende norske universitetene UiB, NTNU og UiO et eget nettverk for å kunne hente inspirasjon hos hverandre i utviklingen av et helhetlig mottakskonsept for utenlandske forskere. Nettverket har vært svært aktiv og har jevnlig utvekslet informasjon, avholdt flere møter og arrangert to seminarer om forskermobilitet (20.06.2007 i Bergen, 23./24.10.2007 i Trondheim).
- Under prosjektets gang er det dessuten blitt bygget opp et stort og variert nettverk i inn- og utlandet som er av mindre formell karakter, men likevel av uvurderlig verdi. Deltakelse i konferanser, seminarer og kurs², besøk hos andre utdanningsinstitusjoner³, presentasjon av prosjektet i ulike fora, samarbeid med Oslo Handelskammer og intervjuer og samtaler med en lang rekke institusjonsinterne og -eksterne referansepersoner har invitert til læring, dialog og refleksjon og åpnet opp for et større mangfold av meningsfulle innfallsvinkler inn i prosjektets komplekse område. Interaksjonen med dette og ovennevnte nettverk samt deltakelse i/fasilitering av nye nettverk vil også være av stor betydning for det videre arbeidet med å få på plass et profesjonelt mottaksapparat for utenlandske forskere ved UiO.

4. Institusjonskontakter

UiO er representert i UDIs nylig opprettede brukerråd for arbeidsgivere gjennom leder for ifif-prosjektet. Vedkommende innhenter synspunkter og spørsmål på aktuelle temaer fra vertskapsaktører ved UiO i forkant av møtene og sendt ut møtereferater. Brukerrådet har vist seg til å være en viktig og svært nyttig møteplass for å drøfte mulighetene for et smidigere og mer effektivt samarbeid mellom utlendingsforvaltningen og institusjoner/bedrifter som rekrutterer internasjonal arbeidskraft.

Gjennom ifif-prosjektet har UiO også etablert kontakter til Skatteetaten og NAV for å utvikle bedre samarbeidsrutiner og bidra til at byråkratiske prosesser forenkles og nedkortes. Dette arbeidet skal videreføres og utvides til å omfatte alle relevante etater i prosjektfase 2.

5. Norsk kurs

UiOs norskopplæringstilbud til utenlandske forskere er blitt utvidet til å omfatte et forløp av fem kortere kurs som i sitt innhold og sin utforming er spesielt tilpasset behovene til denne gruppen (fokus på undervisningssituasjoner og forskerhverdagen, akademisk og administrativ ordforråd, mer praktisk og mindre akademisk tilnærming, små grupper, fleksible undervisningstimer både på dag- og kveldstid, rullerende påmelding m.m.). Et tilsvarende, men noe kortere forløp tilbys partnere og ektefeller av utenlandske forskere. Ordningen ble prøvd ut sommer/høst 2007 med stor suksess, og tilbys fast f.o.m. januar 2008. Tilbudet sikrer utenlandske forskere og medfølgende partnere ikke bare bedre forutsetninger for kommunisere og fungere i sitt nye hjemland, men gir dem i tillegg en stimulerende innføring i norske forhold

² ERA MORE, Sitges, Spania, 19.-21.03.2007; seminar om forskermobilitet ved UiB 20.06.2007; workshop om Welcome Centres ved Alexander von Humbolt-Stiftung, Bonn, 31.5./1.6.2007; seminar om forskermobilitet ved NTNU 23.10.2007; kurs om beskatning av utlendinger i Norge og nordmenn i utlandet, UiO, 28.09.2007; seminar om regelverk knyttet til forskermobilitet, NFR, Oslo, 15.11.2007

³ Utover institusjonene nevnt i fotnote 1: Universitet Zürich og ETH Zürich, Euresearch og Dual Career Centre, Sveits, 23.03.2007

samt en verdsatt sosial møteplass. Et behovstilpasset norskopplæringskonsept utgjør således et sentralt virkemiddel til å lette og akselerere integreringsprosessen for utenlandske forskere.

Gjennom de tiltakene som hittil er blitt implementert i forbindelse med ifif-prosjektet, mener UiO å ha etablert et informasjonssenter med en profil og en funksjonalitet som er i tråd med NFRs intensjon. Prosjektet har satt i gang prosesser som vil sikre helpdesken en videre utvikling som på best mulig måte støtter opp under et integrert og profesjonelt mottakskonsept for utenlandske forskere ved UiO.

I arbeidet med å styrke sine mottakstjenester overfor utenlandske forskere har UiO mottatt viktige impulser og verdifull hjelp fra NFRs aktiviteter som koordinator for ERA-MORE Norge-prosjektet:

- Mange administrative vertskapsaktører ved UiO har deltatt på NFRs seminar om regelverk knyttet til forskermobilitet og har hatt utbytte av det. Men hvis hensikten med seminaret ikke bare er å gi deltakerne en oversikt, men å sette dem i stand til å håndtere de ulike regelverk i deres daglige virke, bør de faglige bolkene utvides og arrangementet gå over to dager. Dette vil også gi NFR og deltakerne anledning til å bli bedre kjent med hverandre, utveksle erfaringer og kunnskap og danne nettverk.
- Nettportalen www.eracareers.no gir en fin første innføring i norske forhold som er relevant for mobile forskere. Gjennom dialog og samarbeid kunne portalen imidlertid sikres et bedre brukergrensesnitt i forhold til tilsvarende nettsteder ved de enkelte forskningsinstitusjonene.
- For lederen av ifif-prosjektet ble særlig invitasjonen til å delta i den europeiske ERA-MORE- konferansen i Spania i mars 2007 betydningsfull. Konferansen bydde ikke bare på et faglig utmerket program, men ga også mulighet til å knytte kontakter til både fagfeller i Norge og i utlandet. Oppfølgingen av disse kontaktene, særlig i Norge, Tyskland og Sveits, har vært og vil fortsette å være helt avgjørende i utviklingen av et helhetlig mottakskonsept for UiO.

På bakgrunn av de beskrevne erfaringer framstår det som ønskelig at NFR i andre fase av ERA-MORE prosjektet spiller en mer framtrødende rolle i å bygge opp og fasilitere et nasjonalt nettverk for forskningsinstitusjoner som aktivt jobber med å legge bedre til rette for inn- og utgående forskermobilitet. Det kunne f.eks. arrangeres jevnlig fagseminarer, nasjonale konferanser og studieturer til "best practice"-institusjoner i utlandet. Arbeidsgrupper kunne dannes for å jobbe med temaer av nasjonal interesse som webinformasjon, expat-håndbok, policy, regionalt samarbeid. ERA-MORE prosjektets suksess avhenger av at prosjektet er tilstrekkelig forankret i forskningsinstitusjonene og dette krever utstrakt dialog mellom NFR og aktørene som jobber med ERA-MORE-temaer "ute i felten". En slik opptrapping av nettverksdanning og samarbeid vil gjøre det mulig å håndtere felles utfordringer på en ressursbesparende og effektiv måte.

Erfaringene fra nettverkssamarbeidet mellom UiB, NTNU og UiO viser at alle tre institusjonene står overfor den presserende og ressurskrevende oppgaven av å bygge opp en omfattende profesjonell mottaksinfrastruktur for et økende antall utenlandske forskere. I en svært trang budsjettssituasjon for hele den norske forsknings- og utdanningssektoren er det derfor ønskelig at den sentrale koordinatoren for ERA-MORE Norge også jobber for å sikre mobilitetsaktive institusjoner adgang til ekstra ressurser.